

לשוננו לעם

עורכים: ע' איתן ומ' מדן

מתוך

כרך לט, תשמ"ח

האקדמיה ללשון העברית
מוגן בזכויות יוצרים

שלוש נשים ביד הלשון

הראשונה היא רות, ששמרה על מעמדה הרם בזכות נשיותה. כפי שהערתי בחוברתי הנאות בלשון – מגילת רות היא מגילת היוחסין של דויד המלך. לפיה היה דויד בן נכדה של רות המואבייה מנישואיה עם בועז. לכאורה יש כאן פסול, שכן התורה אוסרת בפירוש: "לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה'... עד עולם, על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים בדרך בצאתכם ממצרים, ואשר שכר עליך (בלק מלך מואב) את בלעם בן בעור... לקללך" (דברים כג).

חז"ל עסקו בשאלה זו, ובאהבתם הרבה לדויד המלך ע"ה ביקשו ללמד סנגוריה על נישואים אלה ודרשו (יבמות עו ע"ב), שהאיסור חל על "עמוני ולא עמונית, מואבי ולא מואבית".

השנייה – בת יפתח – יכלה להינצל ממוות אילו טענה... לפי שופטים פרק יא 30–31 נדר יפתח בפחזותו נדר לה' "אם נתון תתן את בני עמון בידי והיה היוצא אשר יצא מדלתי ביתי... והעליתיהו עולה". רצה הגורל, ובתו היחידה יצאה לקראתו

בתופים ובמחולות', ויפתח, למגינת לבו, קיים את נדרו. האם באמת זה היה קיום נדר? לדעתנו, כ-3200 שנה לאחר מעשה, יכולה בת יפתח להינצל ממוות (ובוודאי שאביה גם הוא היה שמח על כך) אילו טענה, שאביה הכריז "היוצא אשר יצא (ולא: 'היוצאת אשר תצא') והעליתיהו עולה". והיא "יוצאת" ועל כן היא פטורה.

השלישית היא המשוררת אלישבע (1888–1949), שהפסידה טיול בעיר העתיקה בירושלים עם סופר גדול. במכתב אינטימי של ש"י עגנון לאשתו, שנשלח מירושלים ב-1925 (אסתרליין יקירת'י, כתבי עגנון, עמ' 109) נאמר:

בליל שבת הלכתי לנשף אשר עשו לכבוד אלישבע, גיורת מרוסיה שכותבת שירים עבריים. ביום הראשון בבוקר בא אצלי בעלה לבקש אותי בשמה לטייל אתה בעיר העתיקה, אבל יען אשר לפני הצהריים אני עובד, לא מילאתי את רצונם. "ואהבתם את הגר" כתיב, ולא את הגיורת.